

Сульженко Роман
студент групи ППм-51
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
Науковий керівник: Маркович Ірина
кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри економіки і фінансів,
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Roman Sulzhenko
Student of group PPM-51
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Scientific supervisor: Iryna Markovych
PhD (Economics), Docent
Associate Professor of Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University

РОЛЬ І ПОТЕНЦІАЛ ВІТЧИЗНЯНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА У РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНО СТІЙКОЇ ДЕРЖАВИ

THE ROLE AND POTENTIAL OF DOMESTIC ENTREPRENEURSHIP IN THE DEVELOPMENT OF AN ECONOMICALLY STABLE STATE

Вітчизняні підприємства замають провідну роль у формуванні економічної стійкості держави, адже саме вони формують найбільшу частку у формуванні ВВП, постійних надходжень у бюджет та створенні робочих місць. В Україні лише малий і середній бізнес становить від 60 % ВВП та забезпечує 40% всіх податкових надходжень.

Потужним ударом для українського підприємництва стало широкомасштабне російське вторгнення, оскільки, підприємці ще не до кінця відійшли від пандемії коронавірусної хвороби. Через активні бойові дії чимало підприємств східної, південної, північно-східної України знищені або тимчасово не працюють. Позитивним залишається те, що реєстрація нового бізнесу за першу половину травня склала 70 % від аналогічних довоєнних показників, і що є значно вище ніж березень цього року, де відсоток становив не більше 45 % [1].

Стабільний бізнес в умовах військового стану – запорука надходжень до казни засобів, якими можна буде перекрити видатки, та збереження платоспроможності населення. Для того, щоб втримати бізнес в умовах воєнної кризи, парламент запровадив певні зміни у законі, зокрема в сфері оподаткування. На бізнес зменшено податковий тиск, можливість відстрочки на сплату податків та зборів, тимчасова можливість роботи без РРО, податкові знижки (для ФОПів-учасників бойових дій та тих хто перерахував протягом 2022 року пожертвування чи благодійні внески неприбутковим організаціям (в податку нараховується знижка у розмірі витрат, але яка не може перевищувати 16% загального річного оподаткованого доходу) [2]. Також на час дії воєнного стану підприємців звільнено від відповідальності за несвоєчасне подання звітності (окрім податкової), зокрема, звіти за весь період неподання звітності потрібно буде подати протягом 6 місяців після припинення\скасування воєнного стану [3].

Також на час дії воєнного стану розширено можливість переходу на спрощену систему оподаткування. Тепер на третю групу із ставкою 2% зможуть перейти платники податків без врахування ліміту обсягу доходу, а також дозволено перебувати продавцям підакцизних товарів, при цьому для таких платників єдиного податку реєстрація платником податку на додану вартість буде призупинена, а ФОПи - платники єдиного податку першої та

другої групи мають право не сплачувати єдиний податок, та відповідно не подавати звітність за ті періоди, за які не буде сплачуватись податок [3].

На час дії воєнного стану відмінені всі планові і позапланові перевірки бізнесу. Позапланові можуть відновити в окремих випадках, які несуть загрози правам, законним інтересам, життю та здоров'ю людини, захисту навколишнього природного середовища, забезпеченню безпеки держави, тощо [4].

Під час воєнного стану та протягом 30 днів після його завершення роботодавці мають змогу отримувати компенсацію в розмірі 6500 грн щомісячно за кожного працевлаштованого вимушеного переселенця.

Для цього роботодавець має сплачувати ЄСВ за працевлаштовану особу, подати податкову звітність за IV квартал 2021 року або річну звітність за 2021 рік, подати заяву до центру зайнятості не раніше, ніж через 5 днів після працевлаштування переселенця. Це можна зробити у паперовій формі або через Портал Дія.

Також за сприяння державних та місцевих органів влади створюються умови для безоплатного переїзду підприємств, що включає в себе й підбір відповідних площ для виробництва, поселення персоналу або пошук нових працівників на місці [6].

Отже, роль вітчизняного підприємництва полягає у економічній стійкості держави, забезпечує надходження в бюджет та здатність системи зберігати свій працездатний стан щодо досягнення запланованих результатів за наявності різних впливів збурення, таких, як пандемія, війна, тощо.

Перелік використаних джерел

1. Укрінформ. Малий та середній бізнес дає 60% надходжень ВВП. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3210973-malij-i-serednij-biznes-dae-60-vvp-i-bilse-zelenskij.html>

2. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану» від 03.03.2022 р. №2118-IX, Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо адміністрування окремих податків в період воєнного, надзвичайного стану» №7234.

3. Закон України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» від 03.03.2022 №2115-IX, Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період воєнного стану» від 24.03.2022 №2142-IX.

4. Постанова КМУ від 13 березня 2022 р. № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану», Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо адміністрування окремих податків в період воєнного, надзвичайного стану» №7234 (прийнято, але не опубліковано).

5. Постанова КМУ від 18.03.2022 р. № 312 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. № 28 і 29»

6. Розпорядження КМУ від 25.03.2022 № 246-р «Про затвердження плану невідкладних заходів з переміщення у разі потреби виробничих потужностей суб'єктів господарювання з територій, де ведуться бойові дії та/або є загроза бойових дій, на безпечну територію»